

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:

ORADEA

Strada Iosif Vulcan No. 4.

Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP

Szerkeszti: WASSERSTROM SÁNDOR

ELOFIZETESI ÁRAK:

Belföldön: Hitközségeknek és vállalatoknak 500, magánosoknak: egész évre 300, félévre 160, negyedévre 85 lei. Külföldön: 120—80, 45, 25 ck. 180, 95, 50 dinár. 25—15 Pengő. 10—6 Dollár.

Válasz Vajda Sándor v. miniszterelnöknek

Vajda Sándor volt miniszterelnök a „Népünk“-kel kezében tartotta meg a „numerus valachikus“ érdekében tartott oradeai beszédét

A mi nemzeti tömörülésünk — önvédelem emberi jogainkért

Vasárnap, az oradeai Regina Maria városi színházban tartotta meg oradeai zászlólabantó beszédét Vajda Voevod Sándor, Románia volt többszörös miniszterelnöke, a nemzeti parasztpárt vezére. A gyűlés külsőségei ugyanolyanok voltak, mint Ciujon, vagy Timişoaran. A lényeges különbség csak az volt, hogy ezen a gyűlésen nem vettek részt annyira a prominens román előkelőségek, mint az előbbi nagy gyűléseken. Ez két lénygre mutat rá. Először is, a kezdeti elámból máris engedett a „numerus valachikus“ mozgalom, nem találta meg oly módon a kellő utat a román közönséghez, ahogy azt Vajda elképzelte. Ezzel természetesen nem mondjuk azt, hogy most már nem lenne végtelenül fontos az az önvédelmi harc, amelyet a zsidóságnak folytatni kell a veszedelmes jelszó ellen, amelyet Vajda megindított. A másik tényező, helyi különleges helyzetet igazol, hogy Oradean, ahol elég szép számmal él a zsidóság, a demokrácia eszméje annyira hozzátartozik a város levegőjéhez, hogy azokat még ennek az új veszedelmes kórnak bacillusai sem tudták ily hamar megfertőzni.

Nem akarunk részleteket kiragadni Vajda Sándor nagy beszédéből. Már csak azért sem, mert hiszen azt teljes részletességgel közölték az összes napilapok. Röviden csak annyit. A beszéd gondolatmenete azonos volt az előbbi beszédek elgondolásával. Először is arról beszél, hogy saját párthívei sem értik őt, még el is bujnak abból az alkalomból, hogy ő idejött Oradeára. Elbujtak, mert nem mernek vele menni. Már csak azért sem, mert a „hívek“ akkor csatlakoznak, ha biztosan kapnak bizonyos stallumokat. Ezt pedig ő nem tud ígérni. Azután kritikákat gyakorolt a miniszterelnöki jogkör felett és gunyos hangon aposztrofálta önmagát, amikor arról beszélt, hogy egy miniszterelnök intencióit is eltudják gáncsolni az alsóbbrendű hivatalnokok, ha érdekük azt kívánja.

Majd a továbbiakban dicsőítette Franciaországot és dicsőítte Hitlert is. Majd a Magyar Pártra tér át és gunyos hangon aposztrofálja a magyarérezelmű zsidókat, akik — szerinte — ellenszenves zsidók, akiket feltétlenül el kell nyomni, mert hiszen ők „ellenségei“ az országnak. (Erre vonatkozólag megirtuk korábban megjegyzéseinket és hangsúlyoztuk, hogy bár mi más ideológiát hirdetünk, de nem engedjük, hogy elválasztanak bennünket egymástól, még ha más politikai felfogásunk is van.) Ezután egy „undorító“ zsidó típusról is beszélt, akik az Untunea Evreilor címe alatt tömörültek. Ezek azt mondják, hogy állampolgárok. De én tudom — mondja Vajda — hogyan kapták meg állampolgárságukat. Ezek az emberek szem-

telenül beszélnék jogokról, románoknak merrik magukat mondani, de ha én kimennék Palesztinába és helyet kérnék magamnak, azzal, hogy zsidó vagyok, megfelelő vizsgálatnak vetnének alá.

Majd részletesen foglalkozik Palesztinával és azt mondja, hogy ott a zsidók milyen nacionalisták. Azt mondják én reakciós vagyok — mondja — hát Palesztina demokráta? Ezután egy rejtélyes könyvből olyanokat olvas fel Palesztinára vonatkozólag, amely a numerus nullusnak felel meg.

Majd leteszi a könyvet és felveszi az asztalra készített lapunk néhány példányát és kinyitja, hogy részleteket olvasson fel belőlük. Ott van a „Népünk“ Vajda-Voevod Sándor v. miniszterelnök kezében. Felolvassa egy részét annak a cikkünknek, amelyet épen az ő akciójával kapcsolatban írtunk.

— Idézek Önöknek a »Népünk« című lapból, mely itt jelenik meg Oradean, amilyen lapokkal az oradeai lakosság alaposan el van látva. Ez egy zsidó lap és még hozzá cionista is. Szeretem az ortodox zsidókat, mert megmondják nyíltan, hogy zsidók. Nagyon tetszenek nekem a cionisták is, mert szintén nem tagadják le zsidó mivoltukat. Nézzük mit mond a »Népünk?« (Kezébe veszi lapunkat és olvassa):

„Ne feledje el senki, hogy ami ma felebarátunkat érheti, az holnap velünk is megtörténhet. Tehát első legfontosabb feladata a zsidóságnak: összefogni. Összefogni! Ezerszer és milliószor hirdetni, vallani és ezt az egy utat keresni és meg is találni, hogy fogjunk össze. Az ó-királyság, Erdély, Bukovina—Besarábiával, a kereskedő az iparossal, a gyáros az orvossal és ügyvéddel. Mi is készítsünk komoly és megbízható grafikont, hogy hány zsidó képviselő van a parlamentben, hány prefektus és hány zsidó a rendőrségnél és a közigazgatás berkeiben. Összefogni, mindenhol, ahonnan defenzív állásainkat és életlehetőségeinket, kintlódásainkat, legalább a mai mértékben konzerválhatjuk és ne forduljon fel éhen egy millió ember!!...“

Ezután valaki közbeszólt:

— Le velük!

Vajda:

— Nem! Követni kell inkább őket, hogy a románság is úgy összetartson, ahogy azt a »Népünk« szeretné a zsidóságnál keresztülvinni.

Vajda még hosszasan beszél arról, hogy a „numerus valachikus“ mennyire a román-ság érdeke és nem kell attól félni, hogy a

Népszövetség interveniálni fog, sem attól, hogy Románia nagy barátja Franciaország ezért támadni fogja, bár legutóbb annak köszönhetette bukását, mert Párisból interveniáltak, hogy a titkos körlevelet, amelyet annak idején kibocsájtott mint miniszterelnök, rossznéven vették a nyugati demokratikus körök.

Vajda elmondotta Oradean (Nagyváradon) is beszédét és utána elutazott. Itt hagyta azokat, akik hallgatták és itthagyták azokat a tízezernyi zsidó aggódó lelket, akik azonkívül, hogy az élet mindennapi küzdelmében kell kiharcolni a sovány kis kenyerüket, még az ilyen fenyegető és amelleffé abszurd jelszavak miatt is félnie kell a jövőtől. Mennyire közeljött hozzánk (egy napal épen a Purim előtt) az a hámáni kor, amely jelszóként azt üzte ki maga elé, hogy ki akarja pusztítani a perzsi zsidókat. Vajda Sándor talán nem is olvasta még, hogy több ezer év előtt már volt egy miniszterelnök, aki ugyancsak ilyen szavakkal operált — és minden igyekeve csöddöt mondott. Ahogy nem sikerült még soha egyetlen antiszemitanak sem, hogy elpusztítson bennünket, sem a világból, sem pedig egyetlen országban sem. Akkor a csoda segített s most nincs okunk a kétségbeesésre. Híába aposztrofálta Vajda gunyosan a »Népünk« cikkét, amelyben összefogásra hívja fel a romániai zsidóságot. Mert nem volt ebben igaza, ha ebből azt a következtetést akarná levonni, hogy amiért a zsidók szervezkednek, azért kell a románságnak is. Nincsen igaza, mert mi nem úgy akarjuk a zsidók összefogását, mintha egy fronton szerveznénk, amely szembenállana a románsággal. Mi nem azt mondjuk, hogy »szervezkedjétek zsidók, hogy minél több pozíciót szerezzünk meg az országban.« Nekünk nem kellene új pozíciók, mi azért sem akarunk harcolni, hogy valahova bekerüljünk, valahol új foglalkozási ágakban, ahol már régóta numerus nullus van, elhelyezkedjünk.

A mi válaszuk Vajda Sándor v. miniszterelnöknek a következő: Mi zsidók nem követelünk semmiféle extra jogokat. Még az eddig velünk szemben elkövetett jogfosztásokért sem követelünk semmit. Nekünk nem kell számarányunknak megfelelő elhelyezkedés, sem a vármegyénél, sem a városoknál, sem a rendőrségnél, sem a hadseregben. De a postánál és CFR-nél sem, ahol egyetlen zsidó is alig akad. Csak

(Folytatása a 7-ik oldalon)

A hitközség adófizető tagjainak elkieseredett kórusa kiáltja:
Nincs a hitközségben más vesztes — csak mi

Hova herdálja el az oradeai orthodox hitközség vezetősége az adófizetők keservesen kiizzadott millióit?

Befejeződött az országszerte nagy érdeklődéssel várt Kirsch féle monstreper. Eredmény: 350.000 lei a bírósági tagok, 780.000 lei Kirsch és három új állás a kortesek javára

Ezért indult meg a hitközségi adó és gabella-prés és a szülők zsebe ellen újabb tandijemelési-attak

Megemlékeztünk több ízben azokról a perekről, amelyet az oradeai hitközség folytat tisztviselői ellen és amelyek nehéz százezreket emésztettek fel a hitközség különben nem nagyon bővelkedő büdzséjéből. Megírtuk azt is és most újlag hangsúlyozzuk, hogy ezek a perek nagyrészt teljesen feleslegesek voltak, csak két önző célt szolgáltak. Az egyik cél: *hogy elkergessék minden áron azokat a tisztviselőket, akikkel a jelenlegi rezsim nem szimpatizál, a másik cél: hogy ezzel az éhes és tisztára materiális alapokon dolgozó, de tisztéletbeli állásokra megválasztott hitközségi „korifeusokat” zsiros és kevésbé zsiros szilumokba jól elhelyezhessék.*

A napokban döntött a legújabb perben az a din-tóra, amelynek kimenetele elé Erdély zsidósága nagy várakozással nézett, amely négy hélig folyt és összesen több mint 350 ezer lei perkölttségébe került a hitközségnek. Kirsch Henrik főjegyző ellen folyt a per, a főjegyző ellen, akit annak idején Nussbaum Sámuel volt hitközségi elnök éleifogytlanra választott meg, a hitközség főjegyzőjének. Az ítélet — ezt bátran állíthatjuk — jogi abszurditás, úgy egyházi, mint világi szempontból.

Az ítélet:

Négyheti tárgyalás után, amelyet mesterségesen huzott a hitközség képviselője Berkovits Bernát. A vezetőség fejedelmi honoráriumokba részesítette a bírakat és a hitközség képviselőit. Egyedül Berkovits Bernát „tevékenysége” 45.000 leibe került a hitközségnek. És azt is ki kell hangsúlyozzuk, hogy Berkovits Bernát tagja a hitközség vezetőségének és a közönség nem azért választotta meg, hogy ebből magának fényes existenciát biztosítson. Ennek következménye volt az, hogy naponta 6—8 órás beszédek tartott, valósággal obstrukciós színezettel, hogy minél jobban huzza az időt, mert tudta jól, hogy minél hosszabb ideig huzódik, annál többet keres, elsősorban ő, azután a bírák, akik napi 1000 leit kaptak, az elnök 1500 at és a többi védők, valamint jegyzők, ugyszintén a millauffer hangulatsínálák is ragyogó dotációkat. Ugy hisszük, hogy volt minisztereket, akik ügyvédek, lehetett volna kapni ezért a pénzért ügyészeket, vagy védőket. Végül négy heti kínos huzás után, miközben megöröülték Kirsch Henrik idegeit, de konkrétumot egyetlen egyet sem sikerült melléne szerezni, úgy döntöttek, hogy 1935 április 1-ig, eddigi hátralékos teljes fizetését (cca 150.000 lei) és 15 éven át 3500 leit havonta fog fizetni a hitközség Kirsch Henriknek, tehát ez egymagában 780.000 lei terhet jelent, azonkívül, hogy a per maga 350.000 leibe került, tehát

egymillióegyszázharmincezer leit ért meg Ullmanéknak az, ha Kirsch Henriket elmozdítják állásából és olyatnoka tesznek helyére, akik már régen éhesek erre.

Ezenkívül a főjegyzői állást eddig is parcelizálták és helyére 3 éhes került, ami még újabb havi 15—25.000 lei terhet jelent. Ezek valamennyien előjárósági tagok, akik úgy hirdették, hogy ők csak „ideálistusból” vállalták a hitközség „konszolidációját”. Maga az ítélet egy kimondott jogi abszurditás. Mert vagy bűnös a volt főjegyző, akkor minden további nélkül el kell bocsájtani, a bírói ítélet alapján, ha pedig nem, akkor visszahelyezni jogába. Ez a „paser” nek látszó ítélet szegényes és ügyetlen dolog és csak a bosszu adhat indokolást rá, nem pedig a józan ész jó dicsüme. Mi nem kételkedünk abban, hogy a

bírak mindent láttak és tudnak, de nem mertek a hitközség ellen dönteni, mert hiszen meg kell valamivel hálálni a hétvégi week-endeket a Félix fürdőben, a napi 15000 lei költséget, meg a többi földi jót, hotel, a restaurant ingyenes számláit, stb. Nem vetették meg ezt a jó és hőles bírák és a hitközségi exponensek.

A bíróság egyik tagja, névszerint Drummer Sámuel, akit a hitközség delegált, kimondottan mint Teitelbaum satumare főrabbi bizalmasa került a bíróság jól dotált tagjai sorába és amint többször kangsulyozta, a per csak a hitközség javára dőlhet el, akár mennyibe is kerül a hitközségnek. Nénelyek szerint a kész ítélet már a per megkezdése előtt elhozta Satumareról és a többi csak játék volt, ami annyi pénzébe került a hitközségnek. Az egész per nem is volt más, mint játék, amellyel egy ember existenciát veszített és a peren keresztül mindazok kerestek a hitközség bőrén, akiknek Ullmanék szerint keresniük kellett.

Mit perelték eddig?

Már megírtuk azt is, hogy a sorozatos perek mit vettek el az adózók zsebéből. Az Erdélyi Bank ellen folytatott konverziós per belekerült vagy 150.000 leibe. A Leitner-féle kaució per 100.000 leibe. A Lajos Ábrahám-féle sakter-per 200.000 leibe. A most folyó Motzen-féle toll-per 60—80.000 leibe fog kerülni a hitközségnek. A Kirsch-per 350.000 leibe, és mindenütt a rövidebbet a hitközség huzta. Természetesen az elavult alapszabályok nem intézkednek arról, hogy egyénileg felelőssé lehessen tenni a hitközség vezetőségét, az elkövetett könnyelmű gazdálkodásért. Illetőleg a régi, békebeli alapszabályok intézkednek arról, hogy közgyűlési határozat nélkül 20 koronánál többet nem lehet kiadni, csak közgyűlési határozattal. Mutassák meg egyetlen határozatát is a hitközség képviselőtestületének, amely megengedte volna, hogy több mint 380.000 leit adjanak ki csak azokra a búcurejű elintézésre, amelyekért egy rendes vezetőség már régen elfáradott volna helyéről.

Nem menek, ellenben préselik a közönséget:

A mai hitközségi vezetőség nem százezreket, hanem összevéve mindent, milliókat herdált el rövid két év alatt. Hogy ez így van, az lapunk ellen indított perben a bíróság előtt is bizonyítást fog nyerni. De mert az agyonnyomoritott hitközségi adózó a rendes és még így is túl magas gabella díjakban már nem tud többet produkálni, egyszerűen felemelték a gabellát. Állami közegekre bízzák az adók behajtását, holott ehez egyáltalán joguk nincs és végül az iskolába járó gyermekek szüleit préselik ki. Dacára annak, hogy a most folyó iskolaév elején már 500.000 leinél több tandíjat vetettek ki, mint az előző években, most az iskolaév közepén egyszerűen ráparancsolnak az iskola igazgatójára, hogy minden törvényes-alap nélkül szólítsa fel a szülőket, hogy a tandíjat, — mely eddig is túl magas — toldják meg 10%-al, mert a hitközségnek nincs pénze. Remélhető, hogy a zsidó szülőknek lesz elég belátása és nem fog eleget tenni ennek a kérésnek, hanem inkább odahat, hogy a Berkovitsok adják vissza és fizessék be az iskola javára azokat a százezreket, amelyet mindenféle raffinált címeken, szedték fel a hitközség pénztárából.

Azt kell a gabella fizetőknek és iskolás szülők gyermekeinek mondan, hogy az oradeai közönség nem csak arra való, hogy

egyházi célokra fizetett millióit egy 8—10 tagból álló érdeklársaság elherdálja és részben önmaga között mindenféle címen eloszlogassa.

Mivé lett a hekedes pénz? Arra való már, hogy csak egyéni célokot szolgáljon. Szülők szárai tiltakoznak az újabb és jogtalan tandijemelések ellen, melyet megadnának akkor, ha látnák, hogy valóban nincs más kiút. Ha nem lehetne — becsületes vezetés mellett — az egyensúlyt fenntartani. De 1000 meg 2000 lei napl diétát fizetni 10—12 embernek, rabbiának és világiaknak (kittközségi vezetőknek), hogy végül egy ilyen jogtörzsszülöttel produkáljanak, ehez nem adhatják hozzájárulását egyetlen józan ítélőképességgel oradeai (nagyváradi) ortodox hitközségi tag sem. Drága a hus, drága a vágatás, rettenetesen drága és most még a tandijemelések. Az iskolabóli pedig a szegény gyermekek serege, amelyért hitközségi tag áldozatot hoz, teljesen kiszorult. Ezt nem lehet és nem szabad túrni. *Igy dobálni a milliókat, — közpénzeket — erre még talán soha nem volt példa a hitközségek életében.* A tehetetlen ifju elnök az csinál, amit önző és a maguk érdekeit néző tanácsadói, akik egész nap, mint éhes lebzselők, egész nap ott ólálkodnak a hitközségi irodákban, diktálnak neki. *Vagy kihasználják ifju tapasztalatlanságát, akkor menjen el, vagy pedig egy követ fuj velük — akkor is hagyja ott helyét.*

Ki és mikor fog tudni számot adni a nagyközönségnek arról a garázdálkodásról, amely most folyik ott? Jegyzőkönyveket már tíz hónapja nem vezetnek, közgyűlést nem hívnak össze, dacára annak, hogy képviselőtestületi tagok azt többször szorgalmazták, mi ennek a célja? Hogy utólag beírják azokat a bekövelkező eseményeket, amelyek még ők az „előrelátók” sem tudhatnak. De így azokkal legalizálják ezeket az önkényes és törvénytelen kiadásokat, akik társak és bűnrészesek ezekben a machindciókban. Ezért nem kell jegyzőkönyv, ezért irtóznak a közgyűlés összehívásától. De ebben igazuk is van. Mert vajjon merné-e egyetlen képviselőtestületi tag is oprobálni azokat az illegális ténykedéseket, amelyek főlősleges százezreket, illetve milliókat huznak ki a hitközség, közvetve pedig a tagok zsebéből. A legkorruptabb török időkben sem volt erre példa, hogy így dobálják a közpénzeket.

Mire kellene gondoljon a hitközség vezetősége?

Az állami adóvégrehajtás szigorúsága folytán rendkívül sok holmit vittek a szegény emberek házatájáról. Apró kis emberek utolsó vagyontárgya kerül a stráfszekérre és vittek be a pénzügyi közegek. Ezekben a szegény embereken, akik százsámra jajongnak emiatt, azt várnák, hogy néhány tízezer leiel, kimentisék butorukat és egyéb tárgyatkat, a soha viszont nem látás előtt. De kihez forduljanak? A hitközség vezetősége bosszuhadjáraton van és a százezrek arra kellene, hogy ezt a véres és könyörtelen, zsidó szívhez nem méltó harcot folytassák. Minden egy és pénzmunicció arra kell, hogy megbosszuják magukat Kirsch főjegyző és a többi tisztviselőkn, holott az erre költött pénz 10%-ával, sokszáz családot boldoggá lehetett volna tenni Oradean. És még van ahöz is merészségük, hogy magánemberektől kérjenek kölcsönt azért, hogy a din-tórára ki dobált pénzekre legyen fedezetük, de egy ilyen elsőrangú zsidó kötelességre, agyonhajszolt és tönkretett zsidó existenciák sialmas helyzetének enyhítésére, igazi zsidó szívhez méltó és illő feladatra még gondolni sem lehet.

Igy néz ki a mai hitközségi éra Oradean (Nagyváradon). Folynak a milliók, áll a tánc és örült forgatagban a csörgősipkával ott állanak az okos-pojácák, akik képmutató arccal azt hirdetik, hogy „megmentik” a hitközséget, miközben teli zsebekkel távoznak a hitközségi irodákból, mert hiszen napi diéta és más címeken, boldog megélhetést teremtenek maguknak a szent önzetlenség sárballport eszménye nevében.

Hinni kell az egész zsidó közvéleménynek, hogy egy ilyen bűnös, könnyelmű, milliókat elherdáló gazdálkodás inaugurálói elveszik majd méltó büntetésüket és jutalmuk a közmegevelés lesz.

HETI GLOSSZÁK

Különös „rabbik”

Szédületes differenciálódás megy végbe a zsidóság berkein belül. Míg egyik részén az extrém chasszidizmus képviselője, a vilán reális életével ellentétben álló, valóságos végvárai a semmit látni nem akarásnak, addig a másik oldalon a „reformrabbik” oly gondolatokot reprezentálnak, amelyek a zsidóság valóságos megszüntetését idéznék elő. A beteg néplélek hajlik extrémításokra. A zsidóság szertekán adozó és nyugvópontot nem lelő tömegeinek egy része úgy tesz, mint a siruc. Visszadugja fejét a homokba, „homok” alatt a multat értjük és nem akar tudni arról, hogy az életközdelemben, amelyben minden zsidó vergődik, nem elég védőeszköz — a getto. A másik rész pedig, mint a sokátg sötétségben élő s azután hitelen a fényes napvilágra kerülő lényhez hasonlít, amelyik nem tudja hova kapkodjon és hitu, üres célok felé kapkod, abban a balhiedelemben ringatózva, hogy így megtalálja az „emberiség” felé vezető utat.

Az egyik utra példa az a harc, amelyet egyes chasszidikus rabbik extrém elgondolásokkal követnek, amikor azt mondják, hogy nem kell világi műveltség, szakítsunk az „európai” viselettel és kulturfelfogással, még a kulturortodox nézőponittal is és csak azt az ideológiát válasszuk életcélul, amelyet ők kijelölnek. Konzervatív erőnek ez nem rossz s ha választanunk kell, inkább százszor egy chasszid rabbi iszurjai és szigorúsága, mint az az ut, amelyet például az amerikai reformrabbik kezdeményeznek, mert az utóbbi „ut” kétségkívül a zsidóság nagy népi és egyéni tragédiájához vezethet.

Impulzust erre az elmélkedésre az a híradás ad, amely New Yorkból jön. Ime: Az amerikai rabbiknak, akik önmagukat is „reformrabbik”-nak nevezik, már nem elég, hogy a szombat szentségének negligációját hirdetik és a kőerség fogalmának adnak újértékelést. Nem elég nekik az sem, hogy a héber liturgikus templom! ájtatoskodást tagadják, hanem még egy radikális lépéssel tovább is mennek a „reform” ok terén. Újabb és újabb rendelkezéseket adnak ki, amelyek alapjában akarják megváltoztatni a zsidó nép életét. Alig néhány hete annak, hogy ezek az amerikai sok idővel rendelkező reformrabbik közül kettősázan lecsallakoztak az „osztályharc” ideológiájához és azt tanácsolták a zsidóság főmegelőnek, hogy csatlakozzanak le a „Histadruth owdim”-hoz, a palesztinai munkásharcra organizált zsidó proletártömegekhez. Mint rabbik tanácsolták, hogy a vörös zászló nagyszerűségét hirdessék.

Ezuttal még érdekesebb és szenzációsabb

A fogadás

A Jewish Chronicle, az angol zsidóság lapja mondja el a következő érdekes történelmi anekdotát:

A mult években egy hágai zsidó kereskedőnek különös esete akadt.

Téli péntek estén történt. A család az asztal körül ül és éppen néhány zemiroszba, szombati zsoltárba kezd. Egyszerre csak belép egy szolga és bejelenti, hogy megérkezett az udvar küldetésében egy katonatiszt.

— Bocsánat a háborgatásért — mondja udvariasan a belépő tiszt, — de Henrik herceg Ö királyi fensége arra kéri Önt, küldjön neki sürgősen néhány szőnyeget, hogy a ma esti fogadás alkalmából feldiszhesse a termet.

— Végtelenül sajnálom — felelte a kereskedő, — de ma este lehetetlenség, hogy bármely tekintetben szolgálataira álljak. Egy órája, hogy a mi szombatunk beköszöntött. Holnap este már rendelkezésére tudok állni Ölienségének.

— Sajnálom, hogy nem előbb, — mondja a küldőnc — a vendég, kinek tiszteletére az estély szól, holnap reggel elutazik. Nem várhatunk tehát.

— Én pedig szombaton nem tehelek semmit — felelte a kereskedő. — Méltóztassék Ö királyi fenségemnek a legmélyebb sajnálkozásomat kifejezni.

Ez a cég, ahol legjobb minőségű árut nagy választékban szolid kiszolgálás mellett legolcsóbban vásárolhat

DEUTSCH POSZTÓÁRUHAZ

Oradea, Str. Avram Iancu (v. Kossuth-ucca) 4.

állásfoglalásukról hozt hirt az amerikai táviró. Az amerikai reformrabbik executívája legutóbbi ülésén olyan rezolúciót fogadott el, amely szerint, a zsidó születéseket „szabályozzák”, amely szöveg ellentétben áll a zsidó törvényekkel és tradíciókkal. Ezért az Egyesült Államok kongresszusa találjon módot arra, hogy felelős orvosi felügyelet alatt, a születések megfelelő módon szabályoztassanak.

Tehát: minek a zsidóknak a gyerek? kérdik a rabbik. Tehát a „rabbik” kérdik ezt. Nem kell sokat emlékeztessük az olvasót: hogy mit jelent a „szaporodjatok és sokasodjatok” törvénye, nálunk zsidóknál. Szédületes az az ut, amit ilyen reformrabbik gyűlés megtett ideológiailag, amíg erre az elhatározásra jutott. Azt hirdetik ezek az emberek, hogy szívük is, agyuk is üres. Végzetesen üres. Hiszen nem mo. danak ezzel egyebet, minthogy tűnjék el a zsidóság. Végzetesen szomorú az is, hogy minden reformrabbik törekvések nélkül is, az egész világon csökken a zsidó születések száma. De ugylátszik a kedves amerikai rabbiknak még ez is kevés.

Azt akarják, hogy a zsidó nép méginkább csökkenjen.

Egy délamerikai zsidó antiszemita

Argentínában nemrégiben egy könyv jelent meg spanyol nyelven. Írója M. Estrug nevet viselt és zsidó. Zsidó és antiszemita. A könyv címe: Spanyolország helyreállítása. Tartalma pedig táviratstílusban az, hogy a spanyol kormány engedje vissza a zsidókat Spanyolországba, ahonnan 400 esztendővel ezelőtt elkergették. De csak a spanyol zsidókat engedje be, az askenázoikat semmi esetre sem. A spanyol zsidókat azért, mert megtartották anyanyelvüknek a spanyolt, terjesztették a spanyol kulturát és ezek a zsidók képezik a zsidóság „nemesi kasztját”. Viszont az askenázoikat ne engedje be, mert azok rendszerint bankérok és pénkölcsonzők. (Talán nem üzorsások? a szerk.) Bizonyos, írja a szerző, hogy a szefárd zsidók újra helyreállítják a régi Spanyolország dicsőségét. Minden esetre kívánatos, mondja azt is Estrug, hogyha visszatérnek, csak vegyesházasságokat kös-

A tiszti távoztása után folytatták az abba-maradt éneket. A család még asztalnál ült, mikor a herceg kövele másodszor is megjelent.

— A királyi fenség arra kéri sziveskedjék neki a kért szőnyeget azonnal elküldeni. Más hol nem kaphatunk és szükségünk van rá. Hanem kapjuk meg: minden készülődésünk hiába volt.

— Csak azt mondhatom újra, amit az előbb kifejtettem Önnek. Most szombat van és végtelenül sajnálom, hogy nem tehetem meg, amit tőlünk kérnek.

A szertartás illg folytatódott, mikor a tiszt újból megjelent és ezuttal irást hozott magával. Maga a herceg írta. Háromszoros árat ajánlott fel a kért szőnyegért és figyelmeztette a kereskedőt, hogy vonatódása esetén a szállítást megvonja tőle a jövőre.

A zsidó elolvasta a levelet, majd a tisztel közölte, hogy a szombatra való tekintettel nem válaszolhat ő is irásban és újolag elnézést kért, hogy kénytelen álláspontjánál kitartani.

Következő este parancs érkezett a kereskedőhöz, hogy másnap reggel jókor személyesen jelenjen meg az udvarnál. Dobogó szívvel jelent meg és súlyos szemrehányásokat várt, de ehelyett a herceg szívélyesen üdvözölte és ezt mondta:

— Kedves barátom, megbocsájtja, hogy

az elmúlt pénteken annyit zavartam. S. gróf vendégségben volt nálam és szó került a zsidókról is. A gróf azt állította, hogy Önk a leganyagiasabb nép, akik mindenre hajlandók, ha pénzről van szó. Ellentmondtam a grófnak, végül tokaji borban fogadtunk. Boldog vagyok, hogy nyertem, nem a bor miatt, de azért hogy igazam volt. Mi, az Oránial ház tagjai, tudjuk, hogy a zsidók Hollandia legjobb és leghivebb polgárai közé valók. A jövőben is Önnel fogok vásárolni és igyekezni fogok, hogy a királyt és az udvart is megszerezem Önnek vevőül.

Szavát tartotta és a kereskedő az udvar kegyét azóla sokszor élvezhette. Marianne hercegnő, mikor szentföldi zárandozásáról hazatért, cióni emlék gyanánt néhány pár teofilint hozott a vallásához ragaszkodó zsidó kereskedőnek...

MacDonald zsidó titkárnöje

MacDonald angol miniszterelnök zsidó titkárnökét miss Rose Rosenbergnek hívják. Egy zsidó szabómester leánya, aki 1924-ben a miniszterelnökkel együtt vonult be a Downing Streetre. Egy évvel előbb mint magán-titkárnök került hozzá és főnökével együtt lépett elő s vele maradt a második kormányalakítás után is.

senek a spanyol katolikusokkal, azután néhány antiszemita frázist is hozzáfűz „eredeti” fejtegetéséhez és azt mondja, hogy az áskénáz zsidókat azért gyűlölik és üldözik, mert kifűnő pénzemberek és értik a nagyipar szervezését is. Végül azt is közli, hogy a szefárd zsidók erősen szimpatizálnak a keresztényekkel, ami nem észlelhető az áskénázoknál. Végül statisztikát is közöl, mely szerint 650 ezer szefárd zsidó él a világon, ebből 195.000 Törökországban, 150.000 Délamerikában, 120 ezer Görögországban, 75.000 Marokkóban, 55.000 a különböző balkáni országokban, végül 25.000 Tuniszbán, Algírban és Palesztinában. Esirug könyve és leírása kínos felütést keltett és a spanyol származású dél-amerikai zsidók bizonyára tudomására adták, hogy végeredményben nem ő találta fel a spanyolviaszt, de még a szefárd-spanyolviaszt sem, ellenben őt is be lehet sorozni a — sajnos — nem kevés zsidó antiszemita közé.

Film furcsaságok.

Az osztrák film-ipar a nemzeti szocialista árja-paragrafus ígája alatt nyög. Csaknem valamennyi film gleichschaltolva van. Eddig az osztrák bíróságok nem foglalkozhattak ennek kihatásaival, mert nem került ebből kifolyólag per hozzájuk. Ellenben Budapesten lefolytattak most egy pert, amelyről a következőket írhatjuk. Egy magyarországi származású film-rendező, akinek a berlini Ufánál 1500 márka havi fizetése volt, amikor Hitler uralomra jött, el lett bocsájtva állásából — zsidó származása miatt. A budapesti bíróság helyt adott a filmrendező keresetének, azon a címen, hogy amiért valaki nem árjaszármazású, még nem ok arra, hogy elbocsájtásuk állásából.

A prágai film-ipar is nagyrészt Goebbel propagandaminiszter befolyása alatt áll. Nemrégiben itt készültek el egy film felvétellel, amelynek címe: „Kirándulás a lovagi időkbe”. Ebben Burian a főszereplő és nem volt szabad másnak, mint árjának benne szerepelnie. Ennél a filmnél történt, hogy az a zsidó film-gyáros, aki gondoskodik a Hitlerország felé lebonyolítására kerülő film-exportról, engedélyt kellett kérjen Goebbelstől, hogy saját filmjében engedjék meg árja származású feleségének, hogy szerepelhessen a filmben.

Különbözik ezekhez a film furcsaságokhoz érdekes megjegyzéseket fűznek az osztrák lapok. Megírják, — főleg a zsidó újságok — hogy az árja nagymama igen nagy szerepet játszik az osztrák film-iparban. Dacára annak, hogy Laemmle a híres amerikai film-szakember, az elhunyt Dollfuss kancellárral, röviddel annak halála előtt tárgyalt arról, hogy Bécsben nagyarányú film-gyártás folytatódjék, annál is inkább, mert az osztrák művészek világ-márkájára biztosítaná az üzleti sikert, úgy a film-ipar, mint az osztrák állam bevételeinek fokozása szempontjából. Laemmle a zsidó

Soha nem volt még nő ezen a felelősségteljes helyen az angol miniszterelnöki palotában. Sok képviselő, politikus és újságíró nagyon megörült ennek és azt hitte, hogy a női közlékenység ki fogja fecsegnéni a legbelső titkokat. Azonban ebben nagyon tévedtek, mert Rosenberg kisasszony udvarias, szolgálatkész, előzékeny volt, de — hallgatni tudott, mint a sir. Éleseszűségével azonban olyankor is állította a szót, ha látszólag értelmetlenül módon akartak tőle nagyobb jelentőségű dolgokat megtudni.

Legutóbb egy új követ tisztelgetésre estélyt adott az újságírószövetség. Az estélyre Rosenberg kisasszony is hivatalos volt. Mikor megjelent, az elnök félrehívta és megkérdezte, vajjon mutassa-e be a követnek. Ez a kérdés arra irányult, hogy megtudják, vajjon tisztelgett-e már a követ a miniszterelnöknél. Rosenberg kisasszony azonban megértette a célzatos és kérte, hogy őt a követnek mutassák be.

A követ a bemutatáskor udvariasan megjegyezte, hogy már ismeri a hölgyet, mire Rosenberg kisasszony így ríposzkozott:

— Követ ur csak a miniszterelnök ur személyi titkárnőjét ismeri. Most azonban miss Rosenberget mutatták be önnek.

Azóta az újságírók lemondtak a reményről, hogy Rosenberg kisasszonytól valaha is bármit megtudjanak.

filmember, üzletet akart csinálni, de nem az árja-paragrafus alapján. Csak azért mert bizott az osztrák művészekben és szakemberekben, akik között számos zsidó van. De mert úgy a bécsi, mint a prágai film-ipar bizonyos kontingentálási rendelet miatt, kénytelen a berlini miniszterium kívánságait is respektálni, nem csak a berlini, hanem a bécsi és prágai filmstúdiókban is folyton kevesebb lesz az olyan művész, vagy csak technikai szakember is, aki nem dicsekedhet árja nagymamával. Mert napjainkban nem a szakértelem a döntő és nem a rátermettség, hanem az lehet a mozivásznon, meg az forgathatja a felvevőgépet, akinek sikerült jó helyen születni. Legálább annyiban, hogy felmutathat egy öreg árja nagymamát. Szomorú és jellemző korunkra, hogy ide jutottunk és szomorú a zsidó erőtlenségre, hogy Berlin után, Bécs és Prága is azon az uton halad, amely ellenkezik a fennálló békeszerződésekkel, de ellenkezik minden emberiséggel és józan felfogással is.

A sakk-mester Moszkvában játszik

Néhány év óta nem játszott már a nyilvánosság előtt. Ugyilátszott, hogy végleg félbehagyta a sakk-játékot. Ő, a sakk-tudomány világklasszisa. Laskerről van szó, a régi világ-bajnokról. És most hír jön Moszkvából. Újra játszik Lasker. Az az ember, aki nem egyszerű sakk-mester, amilyen nagyon sok él a világon. Lasker több mint mester. Lasker nagy gondolkodó is. Nemcsak matematikus, nemcsak filozófus, hanem — mélyszántású gondolatok atyamestere. Mély gondolatokat szül ez a nemes játék és Lasker részére életforma és olyan harci terület, amely nem földi hívságok eredményének csatátere. Ahogy a chasszid, extázisos táncos imádja az eget urát, úgy játsza Lasker sakk-partijait, mint egy idea logikusan törvényszerű emanációját.

Mint zsidó különösen diszponált erre a játékra. A sakk az erők szabad játéka. Itt nem segít az ősrékre való hivatkozás, nem segít protekció, nem segít a népi öntudat és nagyság. Itt csak az egyén agra áll szemben az ellenfél támadásaival. És épen ez a szabad harc az, amire az agy kiválóan alkalmas. Főleg egy olyan zsidóé, mint épen Laskeré. A pszichológiai sakk az, amelyet Lasker mesteriv szublimált. És most megint játszik a moszkvai nemzetközi tornán. Nemcsak egykori legyőzőjével Capablancával, hanem az új gárdával is, Botvinnikkal az orosz zsidóval és Flohr-al a Galliciából elszármazott zsidó mesterrel. A 67 éves mester újra porondra lépett. Aki 25 évig volt a világ legjobb sakkozója. A sok elme-köszörülés frissen tartotta agyberendezését. Lasker nagyszerű zsidó feje, újból győzelmet jelent a legszebb agylornában.

A „Times” berlini levelezője megírja az igazat.

A londoni Times, amely komolyság és jólétesültség tekintetében az egész világon az első helyen áll, berlini levelezője tollából nagyon érdekes cikket közöl, amely egész Angliában nagy feltűnést keltett és szenzációsan hatott. Sok illúziókat vet végett ez a beszámoló főleg azonál, akik azt hitték, hogy a zsidóellenes hangulat valamiképpen is enyhült volna Németországban.

A cikk szerint, a zsidók gazdasági egyenjogúsítása teóriában létezik ugyan és ezt egyes állami hivatalok hirdetik is, azonban semmi esetre sem állja meg helyét a gyakorlati életben. Különösen legujabban észlelhető egy újabb gazdasági nyomás, amely a német zsidóságra ránehezedik. Ugy látszik, hogy a titkos rendőrség és a vele együtt működő SS. körök feladataluká tették, hogy újabb kivándorlási-hullá not indítsanak meg, épen mostan, amikor újabb zsidó tömegek felvétele a legtöbb országban csaknem lehetetlen feladattá lett. Az utóbbi heletben a titkos rendőrségekhez szigorúan bizalmas rendelet érkezett, amelyben arra adnak utasítást, hogy minél kellemetlenebbé tegyék a zsidók számára, a Németországban való tartózkodást. Olyan zsidó gyűlések, amelyeken bármelyik szónok arról mer beszélni, hogy a zsidóknak Németországban való megmaradása kívánatos, azonnal be lesz tiltva. Egy Dél-Németországban megtartott ülést csak azért tiltottak be, mert az

egyik szónok arról beszélt, hogy nem minden zsidónak van helye Palesztinában, hanem egy részének ott kell maradni. A titkos rendőrség azokat a zsidó szervezeteket is readkivül módon figyeli, amelyek a zsidó ifjúság átrétegződésének praktikus megoldásán fáradoznak. Így nagyon vigyáznak arra, hogy csak olyan ipari és mezőgazdasági iskolákat engedélyezzenek, amelyek kizárólag Palesztinába vándorolni akaró ifjúságot tanítják, ezeknek különösen megakadályozzák működésüket.

A Times tudósítója ráér arra is, hogy azokat a visszatérő zsidó emigránsokat, akik huzamosabb külföldi tartózkodás után visszatérnek az országba, koncentrációs táborba viszik, hogy „neveljék” a Harmadik Birodalom ideológiája számára. Ez a bánásmód azt célozza, hogy a külföldön élő és esetleg visszatérni akaró zsidók, tervüktől elálljanak, sőt olyanok is foglalkozzanak a kivándorlás gondolatával, akik eddig ezt nem tették. Azzal is fejezi be tudósítását a Times, hogy amint a jelekből látható, a zsidókat feltétlenül ki szeretnék az országból szorítani, minden eszközzel.

Kiegészítője fentlondoni híreinknek az a tudósítás is, amelyet Stettinből küldenek szét és szintén jellemzője a mai német helyzetnek. Egy Walter Pötsch nevű náci vezér „Mi és a zsidók?” címen előadást tartott, amelyben többek között azt mondja, hogy a zsidók oly „szemtelenek” lettek, hogy már észrevehető minden görbe machinációjuk. Gondoljunk csak arra, mondja a Gauleiter, hogy mi mindent követtek el a zsidók az új Németország ellen. Csak a szemtelenségük a régi, amikor elnyomásról beszélnek, holott inkább a mi nagyon is enyhe bánásmódunkról volna kötelességük beszélni. Hogy pedig számok beszéljenek — mondja a stettini vezér — összesen csak 65.000 zsidó vándorolt ki két év alatt az országból. Pomerániában 7300-ról 633-ra csökkent a számuk. Poroszországban a nem árja közigazgatók száma 2050-ről 850-re csökkent és a nem árja ügyvédek száma 23.5%-ról 17%-ra csökkent. A nem árja betegsegélyző orvosok száma 5300-ról 3640-re esett és 5000 nem-árja diák helyett a félt féltévben 1200 volt csak. (Ki tudja, hogy a nem-árja kifejezés alatt mit értenek. Lehet, hogy a hindu, kínai és japán egyetemi hallgatók is benne vannak ebben a számban, mert zsidó — nem hisszük — hogy ennyi is legyen.)

Micsoda zsidó „szemtelenység”, hogy ezek után még zsidó „elnyomásról” mernek a zsidók beszélni. Talán annyiban van igaz a Gauleiternek, hogyha az összes zsidó orvosokat, ügyvédeket, vagy talán állatánosságban, az összes zsidókat karóba húzták volna és egy élne már Hitler-országban, akkor maradéktalanabban érvényesült volna — az árja-paragrafus...

— Ha egy társadalom gyűlöletre épül — halálra van ítélve. A Szalonikiban megjelenő L'Indépendent szerint New York Brooklyn nevű elővárosában könyvkereskedés nyílt, melyben kizárólag a Németországban eltiltott könyveket árusítják. Ötszáz amerikai kitűnőség vett részt a megnyitáson, melyen az ünnepi beszédet Albert Einstein mondta „Egy társadalom — mondta — csak annyiban nyugszik szilárd alapon, amennyiben az igazság, bizalom és türelmesség pillérein épül fel. Ha egy társadalom a gyűlöletre épül, akkor halálra van ítélve. Tagjai állandóan gyanakodnak egymással és üldözik egymást. A bizalmatlanság a gyűlölet következőképpen és ez a romboló erő. A mózesi törvényhozás örök, mert Mózes a társadalmat a szereteire építette fel. Nyugtalanág tölti el bennünket a jövő iránt, mert a jogosság, méltányosság és türelmesség elfűnni látszanak a világból”.

— »Lindner zsidó«. A Berliner Tageblatt közlése szerint Stettinben a Lindner-féle cipőáruház előtt tüntetés volt. Transzparensekkel világított a felírás: „Ki a Lindner zsidóval? Lindner zsidó az árjakat disznóknak gyalázza és végeladasi keselyűknek nevezi őket! Miután a tömeg mindig nagyobb lett, Lindner üzletfeladonost „védőrizetbe” vették.

HIREK

A szerkesztésért és kiadásért felel:
WASSERSTROM SÁNDOR

A „Népünk” cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5695

Péntek: Weadar 17, március 22.

Szombat: Weadar 18, március 23 כרשת פרה

Heti szidra: צו

Heti háftóra: ויהי דבר ה'

Szombat kezdete:

Üzlet bezárás 6.05

gyertyagyújtás 6.15

Isentisztelet kezdete 6.20

Szombat befejezése 7.20

A zsidó világszervezetek üdvözlőlevele a 85 éves Masaryk elnökhöz

Telaviv városa díszpolgárává választotta Masaryk elnököt

Lapunk legutóbbi számában részletesen méltattuk a csehszlovák köztársaság elnökének Masaryk jelentőségét 85. születésnapja alkalmából. Alant kivonatolva közöljük néhány nagy zsidó világszervezet ünnepi átiratát, amelyet az elnökhöz intéztek és amelyek arról tesznek tanúságot, hogy a világon szerte szórta és szívébe zárta a csehszlovák köztársaság nagyszerű és kiváló elnökét.

A különböző országok cionista szervezetei és zsidó hitközségei üdvözlötték Masarykot ebből az alkalomból és tekintélyes adományokkal járultak hozzá a palesztinai Kfar-Masaryk akcióhoz, melynek célja egy Masaryk-falu létesítése az épülő zsidó országban.

A Comité des Delegations Juives párizsi központja a következő táviratban üdvözlötte a csehszlovák köztársasági elnököt:

„A Comité des Delegations Juives által képviselt zsidó közösségek nevében, a zsidók milliói nevében tiszteletteljes üdvözlőlevelet küldjük a demokrácia, a népi és kisebbségi jogok nagy harcosának.

„Nahum Goldmann elnök.”

A Makkabi világszövetség londoni központja is megleghangú táviratban üdvözlötte Masarykot.

A palesztinai héber sajtó ünnepi számokat jelentetett meg Masaryk 85. születésnapja alkalmából. A Jewish Agency exekutívje Masaryk ünnepélyt rendezett, melynek keretében Mose Sertok, az exekutív tagja, dr. Semarja Levin, dr. Hugó Bergmann és Kadlec cseh konzul beszéltek. A telavivi Masaryk-ünnepségen dr. B. Mossinson, Grünwald konzul és Rokech polgármester tartottak beszédeket. Utóbbi bejelentette hogy Tel-Aviv városa díszpolgárává választotta Masarykot.

A nagy zsidó lapok cikket közölnek Nahum Szokolov, a Jewish Agency és a Cionista Világszervezet elnökének tollából. „Egy modern Dávid király” címmel a 85 éves Masarykról. Szokolov megemlékezik cikkében tapasztalásairól, ahol 1933-ban néhány napig volt Masaryk elnök vendége. Méltatja azokat a gondolatokat és eszméket, melyek Masaryk filozófiai műveiben jutnak kifejezésre, majd így fejezi be: „Ha fellapozzuk Masaryk életének könyvét, az az érzésünk, mintha egy munkával, igazsággal és igazságossággal telt bibliai könyvet, szent himnuszt olvasnánk. „Kis népeknek — mondotta nekem Masaryk — többet kell dolgozniuk, mint nagyoknak, okosabbaknak és műveltebbeknek kell lenniük, hogy ne tudják legyőzni őket. Ha bennünket meg akarunk támadni valaki, nem hagyjuk magunkat leverni, nem!” „Mi sem, — Elnök ur, — válaszoltam. És Masaryk megértett, inkább, mint sok-sok zsidó. Ebben sokáig!”

A lengyel sajtóban dr. Thon krakkói főrabbi közölt nagy cikket Masarykról.

LEPJE MEG A FELESEGÉT

kölnivizzel

parfümmel

szappannal

puderrel

rouge-al

kozmetikai

cikkkel

KONDOR ISTVÁN

illatszertárából

Buiv. Regele Ferdinand 4 Socec-kei szemben

— Csernochovsky a legnagyobb élő héber író a finnországi Kalevala ünnepségen. A finnek híres nemzeti époszában százesztendősi jubileuma alkalmából nagy ünnepségek zajlottak le Helsinkiben, a finnek fővárosában. Ezen az ünnepségen résztvett dr. Saul Csernochovsky is, aki a Kalevala-t a héber nyelvre lefordította. Az a szálloda, ahol megszállott Csernochovsky, a többi külföldi vendégekkel, kiültte homlokzatára a kék fehér lobogót is. Csernochovskyt, megérkezése alkalmából dr. Manters közoktatásügyi miniszter fogadta és a finn hitközségek szövetsége is üdvözlötte és ünnepi bankettet adott tiszteletére. Dr. Pergament, a helsinki hitközség elnöke üdvözlő beszédében kihangsúlyozta, hogy a finnországi zsidóság büszke arra, hogy a Kalevala-ünnepségeken olyan kiválóság képviseli a zsidó irodalmat, mint éppen Csernochovsky. Finnország főrabbija pedig, dr. Simon Federbusch kiemelte, hogy a költő, egyik megalapítója az új héber irodalomnak és legnagyobb élő mestere. Nem csak mint a héber irodalom képviselője, hanem az egész zsidó nép nevében beszélhet. Az összes finn és svéd lapok hasábjain át foglalkoznak személyével, interjúkat közölnek tőle és kiemelik, hogy ő volt az, aki héber nyelvre fordította a nagy époszt. A kormány által rendezett banketten a héber irodalom nevében beszélt Csernochovsky és az ünnepségekre kiadott jubileumi könyvben Panko professzor méltatja a héberre való fordítás jelentőségét és eredeti részleteket közöl belőle. A vilnai jiddis tudományos intézet megküldötte a Kalevala most elkészült jiddis fordítását is az ünnepségre.

— »A Zsidóismerő«. A berlini „Stürmer”, mely „A Zsidóismerő” címen jelenik meg, noha új lap engedélyt állítólag nem adnak ki — a legvéresebb heccelődést folytatja a zsidók ellen. A lap szerint „minden hébert ellenőrzés alá kell helyezni”, mert a zsidók világszerte felszaporodó bűnei egy napon a nemzsidó lakosságot annyira fel fogják bőszeníteni, hogy a beavatottak a legrosszabbtól félnek. Éppen azért kellene a németországi „hébereknek” ellenőrzés alá helyezni magukat, hogy a névben bujkáló vélemény, mely őket a külföldi zsidókkal azonosítja — eloszlaható legyen.

— Saar-zsidók. A „Judenkenner” szerint a Saar-vidék visszacsatolásával 6000 „héber” is visszakerült a német uralom alá. Ezek 15 évig a zsidó népszövetségi uralom alatt jól érezték magukat, most azonban kissé kényelmentlen a helyzetük. Bruno Weil beszédére, aki megnyugtatta a saar-vidéki zsidókat, ezt feleli a lap: „Ezek a pimasz hébernek, a német nép és árja faj türelmének láttán, elég szemtelenek, hogy elvárja, hogy ismét urak legyenek Németországban!”

— Meghalt egy német zsidó repülő. Kissin Heinz német zsidó pilóta egy új repülőgéppel való gyakorlatozás közben 1500 méter magasságból lezuhant és meghalt. Heinz Kissin a legelső német repülőkhöz tartozott, ki 25 éves korában már többször repülőrekordokat állított fel. A Lufthansa

első repülője volt, de onnan zsidó volta miatt elbocsátották. Jelenleg avval foglalkozott, hogy egy újfajta repülőgépet készítsen.

— Alexandria olasz főrabbija lesz az új római főrabbi. Dr. Dávid Prato az egyiptomi Alexandria olasz főrabbija kerül Sacerdoti elhunyt római főrabbi helyére. Az olasz király a múlt héten dr. Pratot a korona-rend parancsnokává nevezte ki.

— A kultura üldözői. A Daily Telegraph müncheni tudósítója szerint Himler sorozatos házkutatásokat rendelt el tudósoknál és íróknál. A könyvtárakat gondosan átvizsgálták és a politikai rendőrség főleg D. H. Lawrence, Sir Norman Angel és Miss Radcliffe Hall könyveit foglalta le. Tolsztoj, Turganyev és Csehov könyvet csak abból a szempontból vizsgálták felül, hogy nem szovjetirók-e. Németországban tehát nem tudják, hogy ezek az írók már régen meghaltak, évekkal a szovjet megalakulása előtt.

— Milánó főrabbija 89 éves. Alessandro da Fano Milánó főrabbija e héten lépett életének 89. évébe. A milánói zsidóság rendkívül lelkes ünnepségekben részesítette az ősz főpásztort, ki, mint ismeretes, a pápának intim barátai közé tartozik.

— A német vér tisztántartása. A „Deutsches Recht” hasábjain dr. Fritz Hartmann törvényjavaslatot közöl „a német vér tisztántartásáról”. A házasságok részére 1800 ig visszamenő fajvizsgálatot követel. Nem szabad zsidóval összeházasodni, de olyan nővel sem, kinek bebizonyíthatóan zsidó apától származó gyermeke van. Örökbe sem fogadhatnak gyermekeket az olyan szülők, akik eltérő származásúak. Házasságon kívüli viszony esetén az árja fél büntetőnél büntetendő s a lapokban kipellengérezendő.

— A zsidók, mint orvosok. A „Deutsche Volksgesundheit aus Blut und Boden” — Streicher „orvosi” lap — hasábjain Karl Holz, Streicher helyettese, cikket írt a zsidók viszonyáról az orvostudományhoz. A Talmud — írja, hamisított Talmud-helyeket közölve, megparancsolta a zsidóknak a nemzsidókkal szemben a gyilkosságot. A nemzsidóval szemben illos bármilyen könyörtületet tanusítani. A zsidónak nem az a szándéka, hogy a nemzsidót meggyógyítsa, hanem az a célja, hogy megrontsa. Egy 1849-ből származó koholt könyvből citál, melyben egy rabbinak ezt válaszolja Konstantinápoly állítólagos zsidó vezetősége! „Neveljétek gyermekeitekből orvost és politikust, hogy egykor a máshittűek életét elvehessék.” Ezt tette a zsidó. Majd ezt írja Holz: „A zsidó nem akar egészséges, nevelő német népet. Azt akarja, hogy ez a nép elsenyvedjen és meghaljon. Így parancsolja ezt az ő gyűlölete. Így parancsolja neki a Talmud...”

— Hol vásároljunk? Több mint 100 000 megelégedett vevő bizonyítja, hogy a legszebb, legjobb szövegek óriási választékban, legolcsóbb áron Deutsch Posthofházban, Oradea, Str. Avram Iancu 4. kaphatók.

PALESZTINA

A statisztikai hivatal közlése szerint február hónapban a haifai és jaffai kikötőben 4,975 zsidó bevándorló szállt partra. Ebben természetesen nincs benne azoknak a bevándorlóknak nyilvántartása, akik a keleti országok határain jöttek az országba, de nem foglalja magában a turisták számát sem, akik legálisan jöttek az országba és ott állandó tartózkodási engedélyt kaptak. Említésre méltó, hogy az elmúlt év februárjában a palesztinai zsidó bevándorlás mindössze 2682 személyre rugott.

A londoni Derby & Co. cég egy kisebb mennyiségű rúdumot adományozott a prof. Ludwig Halberstädter vezetésével álló Jeruzsálemi Hadassa kórház számára.

A palesztinai munkáshiány méreteire jellemző az alábbi történet. A Palesztina Salt & Co., sóipari társaság Atlitban mindaddig a munkaszezon kezdetével úgy gondolkodott munkásokról, hogy a helyi sajtóban összesen két hirdetést jelentett meg. A hirdetések rendszerint több, mint 400 munkás jelentkezett, amelyből a társaság kiválogatta a szükséges 200 munkaszerőt. Ebben az évben nemcsak a helyi, hanem a vidéki sajtóban is leadott, nem két, hanem 6 hirdetést, amelynek eredményeként kapott összesen 4 ajánlatot. Az igazgatóság meghívására, később azonban ez a 4 személy sem jelentkezett, mert időközben elhelyezkedést talált. A sóipari társaság a teljes munkáshiányra való tekintettel kénytelen volt kikötő munkásokkal ideiglenesen tovább folytatni az üzemet. Jellemző, hogy még arab munkaszerőket sem tudott a társaság kapni. A Salt & Co. pedig a palesztinai viszonyokhoz mérten meglehetősen jó béreket fizet, amennyiben egy zsidó munkás napi keresete 1 fontot (cca 700 lei) tesz ki.

Az amerikai zsidó nőszervezet Tel-Avivban egy cheluchotot létesít. Az otthon az újonnan bevándorló családok számára készült és igen modernül lesz felszerelve. A ház 17 lakószobát, egy fürdőszobát, egy vendéglőt, 4 dolgozó szobát, egy könyvtárszobát és egy női klubot fog magába foglalni.

Haifa és Jaffa uccáin hatalmas horogkereszttel ellátott falragaszok jelennek meg angol és arab nyelven, amelyek felszólítják a lakosságot, hogy bojkottálják a zsidók üzleteit. Az „Al Islamia” című arab lap közli, hogy a plakátokat Európából hozták és minden bizonnyal Németországból származnak.

A palesztinai kormány 1150 új certifikátot bocsátott a Jewish Agency rendelkezésére előlegképpen az 1935-ös kvótára. Hivatalos vélemény szerint, a legközelebbi kvóta így minden bizonnyal nem fog aletta maradni a 7500 certifikátok.

Belgiumból és Hollandiából bevándorolt zsidó szakemberek egy gyémántsziszoló felállítását vették tervbe Palesztinában. A terv egyelőre azonban négy nehézségbe ütközik, amennyiben igen magas a nemangol termelésű gyémánt behozatall vámjá. A szakemberek kérvényt nyújtottak be a kormányhoz, a megdolgozottan gyémántok vámmentességének leszállítása érdekében, amelyet hír szerint a kormány honorálni is fog.

25.000 font alapítékkel egy részvénytársaság Tel-Avivba, egy hatalmas modern pékgyárat létesített, amely a legújabb és legmodernebb gépekkel van felszerelve. A vállalat alapítói bécsi származásúak.

Egy igen komoly arab közgazdasági hetilap, az »Al Akzadiat Al Arabia«, egyik legutóbbi számában igen figyelemreméltó adatokat közöl Palesztina közgazdaságáról, amelyben rámutat arra, hogy az arab mezőgazdaság jelentékenyen az európai nivó mögött áll, amely a fellachok primitív gazdálkodási módszereinek eredménye. Palesztina földjeinek legnagyobb része, a primitív gazdálkodás folytán nincs megmunkálva. Palesztina területe 26.158.000 dunamot tesz ki. Ebből mindössze 6 millió dunam van mezőgazdaságilag megmunkálva, amely az összterület 19%-át teszi ki. Az arab lap végül arra mutat rá, hogy meg kell szüntetnie annak az áldatlan állapotnak, amely elzárja a lehetőségeit annak, hogy a beözönlő új vállalkozások birtokába jusson a sok megmunkálatlan, pusztá föld.

Jeruzsálemben nemrég megtartott konferencia alkalmával, a keleti szefárd hitközségek elnöke megállapította, hogy ezidőszerint több, mint 15.000 szomszédállambeli arab munkás dolgozik az országban. Egyedül a Jeruzsálemi zsidó üzemekben több, mint 2500 ilyen külföldi arab munkás dolgozik. A konferencia elnököt indít a keleti zsidóság bevándorlásának fellöközése érdekében.

Ussischkin, a Zsidó Nemzeti Alap elnöke, egy sajtókonferencia alkalmával közölte, hogy a kormány 100.000 fontot szavazott meg az ország különböző részein építendő zsidó iskolák céljaira. Az iskolaépítési terveket sajnos azonban még nem tudták kedvezően megoldani, mert a rendkívüli nagy méreteket öltő telekspekuláció miatt, a Nemzeti Alap még nem tudott Jeruzsálemben megfelelő nagy földet vásárolni az iskola céljaira. Ussischkin kijelentéseit élénk fényt vetnek a telekspekuláció katasztrófális méreteire, amely miatt még az Alap kulturterveit is keresztezik. — Lapzártalor érkező jelentések szerint J. Ben Zwi, a Waad Leumi elnöke a sajtó útján hozta nyilvánosságra, hogy Ussischkin azon kijelentése, hogy a kormány megszavazta volna már a 100.000 fontot, tévedésen alapszik. A kormány ezt az összeget még nem szavazta meg és nyilván más formában fogja finanszírozni az iskolaépítési terveket.

A Tel-Avivban lefolytatott legutóbbi számlálás adatai szerint, ezidőszerint mintegy 25.000 zsidó ipari munkás dolgozik a városban. Nem érdektelen ennek kapcsán, hogy 1933-ban ez a szám alig haladta meg a 9500-at. Ezzel szemben Tel-Avivba koncentráldók a palesztinai zsidó munkásság egyharmada.

A »Palesztina Potash Company«, amely a Holttenger kiaknázásának concesszióját bírja, újabb 350.000 font értékű részvényt bocsát ki, amelyet az angol és palesztinai piacon helyeznek el. A részvénytőke enélcsét a vállalati fokozott termelőképessége céljából eszközli. A tőkeemelése kapcsán a vállalat igazgatósága igen érdekes adatokat hozott nyilvánosságra. A Potash Co. 1931-ben kezdett brómot gyártani és ma a bróm termelése Anglia fogyasztásának 74 százalékát fedezi, 1932 februárjában kezdtek a káli termelését. Az évi kapacitás kezdetben 10.000 tonna volt, ebben az évben azonban már 25—30.000 tonnára van előirányozva a káli termelés. A társaság eddig a termékeit teherautokon szállította Jerichoból Jeruzsálembé, de majd csak onnan a jaffai, haifai és portsaidi kikötőkig. A rendkívül megnövekedett termelésre való tekintettel, most egy 19 angol mérföld hosszú függő vasút építését határozták el.

Haifában a Nemzeti Alap földjén egy nagy üveg-hutát építettek.

A palesztinai kormány mezőgazdasági hivatala tanulmányozta a kérdést, hogy miként volna lehetséges Palesztinában a »Papaya« nevű gyümölcs termelése, melyet főként gyógyszergyártásra használnak a Papaya-et eddig Ceylonból és Kelet, valamint Dél-afrikából szállították. A nemzetgazdasági hivatal több kísérletet végzett az ország különböző vidékein a növény termelésének lehetősége tekintetében, amely igen jó eredménnyel kecsegtet. A londoni szakértők palesztinai kísérleteit a Papaya gyümölcsökről megállapították, hogy minőségük elsőrendű és felvehetik a versenyt a ceyloni termétekkel. A mezőgazdasági hivatal most készíti elő tervezeit egy nagyobb szabású Papaya termelésre vonatkozólag.

A Jeruzsálemi egyetem épületömbjéit egy új szárnyal bővítik ki, amelyet a fizikai kémia tanszék számára rendeznek be. A tanszék egyébként a világhírű, Oradecről (Nagyvárad) elszármazott ismert zsidó tudós, Prof. dr. Ledislaw Farkas, akivel lapunk hasábjain már foglalkoztunk, fogja vezetni, aki nemrég érkezett Jeruzsálembé. Az építkezések 2000 fontba kerülnek.

A haifai kikötőben ezidőszerint 4000 munkás dolgozik. Közöttük cca 1200—1500 haurani arab munkás és jelentékenyen vannak képviselve a sudani és egyiptomi munkások is. A zsidó kikötőmunkások száma a haifai kikötőben azonban alig haladja meg a 350-et. A jaffai kikötőben sem jobb a helyzet. Az itt

dolgozó 1500 munkás közül, 400 szirtából és egyiptomból jött az országba, míg 500 Hauranból. A zsidó kikötőmunkások száma alig rug néhány tucatra. A mintegy 5.500 jaffai és haifai kikötőmunkás közül, a zsidóság összesen 400 dolgozóval van képviselve.

A kormány pénzügyi hivatala megállapította, hogy február hónapban a palesztinai bankjegyforgalom 4.963.964 fontot tett ki.

Az arab sajtó közlése szerint, a Hule földek Szyriában lévő részének tulajdonosaival, zsidó üzletemberek tárgyalásokat kezdtek a föld megvásárlása céljából. Az arab lapok azt is közlik, hogy a Jeruzsálemi főmufti, Haj Amin el Hussein akciót kezdett egy 60.000 fontos alap megteremtésére, amelynek az volna a célja, hogy megakadályozza az arab tulajdonban lévő földeknek zsidók számára történő eladását. A mufti hír szerint szintén érintkezésbe lépett a Hule földek tulajdonosaival a föld megvásárlása céljából.

Palesztinában uralkodó hideg időjárás miatt, az utóbbi napokban a kolóniák környékén farkasok üntek fel. A Beth A'pha és az Enek Jezreel zsidó telepeken egy állatsordát támadtak meg a farkasok. Később egy juhnyáját is megtámadtak a lömegesen jelenlévő éhes farkasok. A hatóságok fegyvereket és mérget bocsátottak a kolóniák rendelkezésére a farkasok elleni harc felvételére céljából.

Haifa alpolgármesterévé, Schabatal Levi zsidó városi tanácsost nevezték ki.

Német zsidó tudósok a Jeruzsálemi Héber Egyetemen. A Jeruzsálemi Héber Egyetem jelentése szerint 1933 óta, amióta Németországban Hitler ez ur, 15 előkelő német zsidó tudóst hívtak meg a Jeruzsálemi Egyetemre. Ez a külön e célra rendelkezésre bocsátott anyaggalakkal vált lehetségessé. Az alkalmaztatásuk egyelőre három évre szól, de remélik, hogy ezalatt az egyetem költségvetése annyira konszolidálódik, hogy ezeket a tudósokat továbbra is meg lehet tartani az egyetem kötelékében. Dr. Richard Koeber professzor (Broszlo) a legújabb kor történetét, dr. Hans Lévi (Berlin) a latin nyelvet és irodalmat, Prof. Polotzky (Berlin) az egyiptológiát adja elő. Julius Guttman (Berlin) a zsidó filozófiát, Prof. N. H. Tortzner (Berlin) a Bialik tanszéken a biológiát adja elő. A matematikai intézetben Fränkel professzor (Kiel) nyert egy tanszékot, a fizikai intézet Placek professzor meghívása által gazdagodott, aki az elméleti fizikát adja elő. Wolfsohn professzor optikai előadását egyik legfontosabb tanszékét alkotják az egyetemnek.

Kétfélmillió font újabb kölcsönt vesz fel a palesztinai kormány. A palesztinai kormány azzal a tervvel foglalkozik, hogy egy új kétfélmillió fontos kölcsönt vesz fel az angol pénzügyi piacon. A kölcsön jegyzését részben Londonban, részben Palesztinában eszközölnék. Az, hogy mire fordítanák a kölcsön összegét, még nem döntöttek. A jegyzési felhívásokat Palesztinában készítik elő.

A judeai és saroni kolóniákon a munkáshiány mindjobban kritikussabb lesz. A Kfar Saba melletti Hadar telep jelent, hogy a narancsok elrothadnak a fákon, mert nagy a hiány munkásokban. Herzliában és Raanana kolóniákon munkáshiány miatt beszüntették az építkezést és a mezőgazdasági munkák egyrészt is. Petach Tikvában és Rechoban még arab munkásokban is hiány van. Új bevándorlók, akik a mezőgazdasági kolóniákra mennek, azonnal érkezésük után munkát kapnak. A citrus-zónában szükségelt munkások száma 2000-re tehető.

Négy illegális bevándorló, akiket büntetésük elszívésé után sem bocsátottak szabadon, végre szabadságra kerültek egy ismeretlen jászárú adakozó jóvoltából, aki a szükséges biztosítéki pénzüsszeget letébe helyezte helyettük. Akkóban még 50 illegális bevándorló van lefogva, akik a szükséges kuciót nem tudták eddig letébe helyezni.

Jeruzsálem új köztérket kap. A Jeruzsálemi szépművészeti bizottság többrendbeli határozattal igyekszik az ország fővárosának szebbé tételén. Többek között 11 nyilvános parkot állítanak fel a város különböző részein, az egyik ilyen park 180 dunam kiterjedésű lesz. A város parkirozásának céljaira 70.000 fontot irányoztak elő.

(Folytatás az első oldalról.)

defenzív állásainkat akarjuk megerősíteni, hogy ne jöhessen egy ilyen hamis jelszó, mint ez a „numerus valachikus“ és ezzel kiebrudaljon bennünket a szabadfoglalkozásokból is. Mi nekünk jogunk van itt élni, mint kereskedőknek, mint iparosoknak, mint orvosoknak, vagy mint ügyvédeknek. Nekünk jogunk van az élethez Vajda Sándor excellenciás uram. Mi küzdünk a napi kenyérért, mi harcolunk, a mi szerény kis kuckónkért, mi sirni akarunk szüleink sirjánál, akik itt vannak eltemetve, mi élni akarunk gyermekeink jövőjéért. Egyszóval: egyetlen alapvető jogunkról nem mondunk le. Jog az élethez! Ez minden ember joga és ezt nem veheti el senki tőlünk, aki azt akarja, hogy higgyünk abban, hogy az emberiség legalább egy lépést haladt előre a civilizáció és kultúra útján évezredek óta.

Köszönjük, hogy cionista mivoltunkat dicsérte a miniszterelnök ur. Köszönjük, de nem vagyunk erre a dicséretre büszkék Mert ha nemzeti zsidóknak is valljuk magunkat és ha nem is vagyunk hívei a beolvasásnak, azért bátran hirdetjük, hogy jogunk van rendes állampolgárokként élni ennek az országnak határain belül. Köszönjük szépen „dicséretét“, hogy „becsült“ bennünket, de ez egy pillanatra sem tántorít el attól a hitől bennünket, hogy fel kell vegyünk az önvédelmi harcot, a Vajda féle tanok ellen és követelnünk kell azt a jogunkat, hogy becsülettel dolgozhassunk és küzdjünk azokért a jogokért, amely minden kulturállam, minden polgárát megilletik. Mi teljesítjük állampolgári kötelességeinket, ezekért csak annyi jogot kérünk, hogy élhessünk és önmagunk egzisztenciális érdekeit megvédjük. Ez a defenzív álláspont csupán azt jelenti, hogy nem akarunk éhenhalni, ez csak azt jelenti, hogy élni akarunk, amihez Isten és ember előtt föltétlenül jogunk van!

Vajda Sándor kibontotta a zászlót, amelyre veszedelmes régi-új jelszavak vannak felírva és mi megdöbbenően látjuk, hogy milyen téves, veszedelmes és helytelen ut az, amelyre ez a kultur-ember és államférfiu lépett. (w. s.)

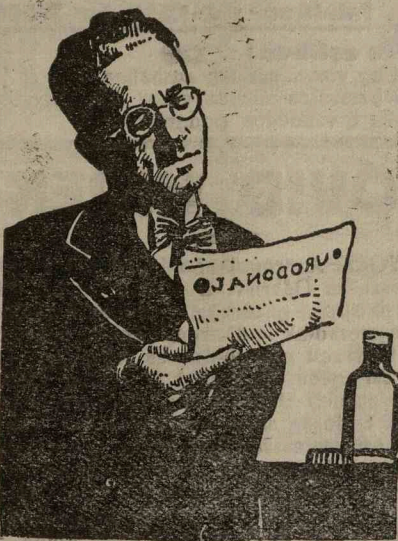
A satu-marei hitközség fő-rabbija megbizásából megkezdtek a harcot ellenünk

Az igazság fáj — ez régi közmondás és kétszeresen igaz most, amikor látjuk, hogy lapunkon keresztül az igazság ellen kezdtek erős és kiméletlen harcot Teitelbaum szatmári főrabbi és hívei. Nem ellenünk, hanem az igazság ellen folytat kiméletlen harcot már régen ez az ál-chasszidikus front, amely egy főhreri eszményben fanatizálva, háborút hirdet már évek óta az erdélyi jobbsorsra érdemes áskénáz zsidóság ellen. Léltörni, önkretenni az áskénáz zsidóságot, azt az elpolgáritasodott vallásos és amellet kultúrát réteget, hogy helyette a fanatikus, minden intézményt, minden kulturális formát és minden józan emberi törvényt felrugó szélsőséges ál-chasszidizmust tegye korlátlan urrá az erdélyi zsidóság felett, amely a teljes és végleges csődjét jelentené a kulturzsidóságnak.

Be kell valljuk, hogy a többéves front az áskénáz zsidóságot nagyon kifárasztotta. A satu-marei hitközségi „győzelem“ óta, sikerült nekik a Központi Irodában is megvetni lábukat, ott is csak árnyékuralom van már a chasszid terrorral szemben, de exponensei vannak az oradeai, carei és számos más hitközségben is. Az erdélyi áskénáz zsidóság már kifáradt az embertelen harcban, mert nincsenek olyan kötél-idegei, nem is olyan fanatizált és nem is olyan abszolúte tekintetnélküli, mint a teitelbaumi harcmodorban verekedő ál-chasszidok.

Egyedül és kizárólag mi tartjuk még az áskénáz frontot. Lehet bátran mondani és nem bebeszéltség ez tőlünk, amikor mondjuk, hogy

A SZERVEZETÜNKBEN napról-napra halmozodnak fel a mérgek

És mi élünk, anélkül, hogy védekeznénk ezen baj ellen. A betegségek lassan kifejlődnek szervezetünkben és azt aláássák. Amikor észreveszük a bajt, már nem tudunk azon segíteni.

Mennyire helyesebb, ha minden nap eltávolítjuk ezen mérgeket, amiáltal megőrizzük magunkat ezer és ezer fenyegető veszélytől, amelyek közül a legismertebbek a reuma, a csúz, a köszvény, az ekzéma, az elhárjasodás, az asztma, az ischiás, az aranyércsomók, az arteriosklerosis, vértululások és a gutaütés.

Ha minden hónapban tíz napos URODONÁL kurát tart, szervezetéből eltávolodik a húgsavmereg, szervezete pedig felfrissül. Ne hanyagolja el tehát ezen bölcs elővigyázatosságot.

URODONAL

meggátolja a szervezet megmérgezését.

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

BEJEGYZETT CIKK. CHATELAIN GYARTMANY

csak a „Népünk“ az egyetlen bátya, amely szí árdán ellentá, annak a mindent elsőpró tulajdonság, amelyet Teitelbaumnak indítottak fanatizált tömegekkel és élükön a Szentül — a főrabbi. Mi vagyunk az egyetlen fix pont, amely nem „dőlt be“ és hajtott fejet és lérdet ennek az uralomnak, amely csak áldatlan jövőt biztosíthat az erdélyi vallásos zsidóságnak. Csak mi vagyunk még és ezért van az, hogy minden dühület és minden ekkeseredet harcielánjukat ellenünk veti most harcba. Jiddis és magyarnyelvű lapcskákai indítottak meg ellenünk. Ezek a lapok csaknem kizárólag velünk foglalkoznak. Koncentrikus támadás — az utolsó bátya ellen. Mindenkit leveitek már lábukról. Sok áskénáz mameluk is odahuzott már, mert egy részt kovedet szereztek ezáltal, másrészt jól dotált állásokat. Csak mi álljuk a sarat — és állani is fogjuk. Mi egyrészt erősen és élesen harcolunk az antiszemizmussal ellen (lásd Vajda-cikket), addig nem szününk meg a zsidóság belső tisztulásiának kérdését is napirenden tartani. És ne hiányzik, hogy egyik a másikkal nem áll kapcsolatban. Csak akkor és csakis úgy tudjuk erkölcsi bázisunkat biztosítani az anti-zemita hullámmal szemben — ha belsőleg regenerálódunk és kiirtjuk a korrupciót (lásd oradeai hitközségi cikk) és az álfanatizmust körünkéből. Két oldalra kell szúrniunk egyszerre. A belső ellenséggel kell küzdünk és az össz zsidóságot fenyegető antiszemita hullámmal.

Ezek után mirek részleteznünk azokat a pontokat, amelyet önmaga mosakodására adott le a lapokban a satu-marei hitközség. Azt látjuk ebben, amit különben nekünk is beküldtek közlés végett, de mi nem adjuk le, hogy ők kiüldözték a hitközséget és a főrabbi nem vindikál magának túl sok jogot. Nem akarunk részletekbe belemenni, mert erre még lesz alkalmunk. Csak két kirívó pontot emlíünk. Adtak a főrabbinak, amit ők sem tagadnak, éleifogytigliani lakbérmegeváltás címen 400.000 lei. Holott ugyanennyi pénzért, vagy valamivel többért egy komplett házat vehettek volna, a hitközség nevére. Így pedig, ha Teitelbaum főrabbi egy év múlva elmenne Satu-mararól, odavész a 400.000 lei. De különben miért nem lakik a régi főrabbiakban az új főrabbi. Mert a „kvittikhez“ a centrumban kell lakjon. Meg a rechas például? Nem-e kért 25.000 esketési díjat Guth Sándor volt

hitközségi elnöktől és amikor két nappal az esküvő előtt azzal fenyegetőztek, hogy nem tartják meg leányuk esküvőjét Satu-maren, „engedte le“ 4000 leira ezt a díjat. És amellet volt ideje személyesen tárgyalni ebben az ügyben. De különben is, ez esetben sem időnk és terünk nincsen arra, hogy minden pontra külön válaszoljunk. Eljön ennek is az ideje rövidesen. Addig csak annyi! Sem új ság, sem pedig iszerek és egyebek nem tántorítanak el bennünket az általunk egyedül helyesnek vélt úttól, amelyen később mindenki követni fog bennünket — akinek szívének fekszik a zsidóság boldog jelenje és jövője.

A harcban nem tántorodik meg a „Népünk“ sohasem és védeni fogja utolsó lehelletig azokat a tradíciókat, amelyet az álchasszid front örökre el akar ragadni magának az erdélyi zsidóságban.

— Megkönnyítik a transjordániai arabok palesztinai bevándorlását. Emir Abdullah legutóbbi Jeruzsálemi látogatása alkalmából keresztülvitte, hogy ezentul a transjordániak nem az eddigi legillimációval, hanem erre a célra készített személyazonosági igazolványok legyenek elegendők a határ átlépésére. Ezzel Transjordánia felől korlátlan arab bevándorlás indulhat Palesztina felé, holott a zsidók számára még mindig lehetetlen a szabad bevándorlás. Ennek eredménye azután az a megdöbbenő szám, amely mindent igazol, míg 1934-ben egész év alatt 5800 transjordániai arab került az országba, addig most január és február hónapokban 6050 volt az arab bevándorlók száma.

— Mindeneknek, zsidó asszony, vagy idősebb leány, aki jól tud főzni, gyermek-szerető, azonnal beléphet. Takarítást bejáróné végzi. Kálmán, Timișoara IV. Strada Vacarescu 30.

Emléktáblaavatás az iclodi hitközségben. Nagy ünnepelésben részvételre az iclodul-marei (nagyiklodi) hitközség, népszerű és Erdélyszerte ismert örökös diszelnökét: Davidovits Victor, aki elhunyt felesége emlékére nagy áldozatkészséggel restauráltatta az iclodi templomot. A hitközség tagjai hálából, a templom előcsarnokában emléktáblát tettek, szerették diszelnökük nevére és azt ünnepélyes keretek között leplezték le. Davidovits Victor egyébként is az iclodi jesivának évek óta áldozatkész mecénása és vezetője és nagyrészt neki köszönhető az, hogy ez az igazán pozitív zsidó praktikus munkával a jesiva fenn tudja magát tartani. Az emléktábla leleplezésénél Braun főrabbi tartotta az ünnepi beszédet.

Közvetlen a Gara Nord szomszédságában

Hotel IMPĂRĂTUȚII TRAIAN (Terminus)

szálloda

București, Calea Griviței No. 177. Telefonok: 3-5214 és 3-0068

Az edéliek találkozóhelye Bucu estiben!

Elsőrangú szálloda, felvonóval, központi fűtéssel és meleg vízzel minden szobában. A szálloda egész személyzete beszél magyarul és németül. — A bérszolga minden vonat érkezésénél a pályaudvaron van és díjmentesen szállítja a szállodába a vendégek poggyászát

ZSIDÓ HUMOR

ÉS KIS ZSIDÓ TÖRTÉNETEK

Két rokon veszekszik

Két roknak súlyos vitája volt egy földdarab tulajdonjoga felett. A rabbi elé kerültek. Amikor látta, hogy sehogysen sikerül egyezséget létrehozni közöttük, mert igen macacs perlekedők voltak, így szólott:

— Menjünk, kérdezzük meg magát a földet, hogy kié. Ezután kimentek a szántóföldre, a rabbi lefeküdt a földre és hallgatózott. Majd felállt és így szólott: — A föld azt mondja, hogy egyikőtöké sem. Inkább mindketlen az övé vagytok.

Ez a halálra való figyelmeztetés hatott és rögtön megegyeztek.

Aki okosabb Salamon királynál is

Egyizben rabbi Eisel von Slonimhoz egy szerződés elvitte új könyvét, amelyben részletes kommentárt írt a Kohelethhez. Azt kérte, hogy a híres rabbi hasznos tanácsot (ajánlást) adjon az új műhöz. A rabbi néhány részletet elolvasott és a feszült figyelemmel váró szerzőnek azt mondta:

— Ön valóban csodálatraméltó művet készített. Csodálkozással nézett a szerző a rabbira és zavartan mosolygott. Mire a rabbi így szólott:

— Az Ön szerénysége egyáltalán nem indokolt. Ön olyat alkotott, ami páratlan a maga nemében. Eddig tudnillik ezt tartották bölcs Salamon királyról, aki a Kohelet szerzője, hogy a legokosabb és legbölcsebb ember volt, aki valaha is élt a földön. De az Ön magyarázatai folytán, amelyet az ő szavaihoz fűz, kiderül, hogy a bölcsnek tartott király — egy idióta volt. Hát nem érdemli meg, hogy csodálkozzam Önön? . . .

Malbim széderje

Malbim, az ismert kommentátor bucuresti főrabbi volt. Egyik széder estén, amikor éppen az asztalnál ült, nagy tömeg állt háza körül, hogy csak legalább egy elejtett szavát hallhassák. Nehány illetlen egyén hirtelen belépett a szobába és azt kezdték:

— Hol tart a rebbe? Mire aonnal jött a megfelelő válasz:

— A veoszo kalbonál tartok! (Veoszo kalbo — és jött a kutya . . .)

Az Ur tefillinje

Az írásk mondják, hogy az Örökkévaló tefillinjében szintén van egy mondat, amely így szól:

— Hol létezik még egy olyan nép, mint a Te néped, az egységes nép. Ezzel a mondattal egyezik az a mondat, ami a mi tefillinünkben van: Semá jiszorel. Amikor Berdisevban, a szent Lewi Jichak idejében a hitközségben óriási ellentétek voltak és semmiféle békekísérelt nem sikerült, egyizben így kiáltott fel a caddik: „Szent Teremtő! Ha nem szünteted meg a hitközségemben az ellentéteket, akkor poszulnak kell neveznem tefillimod, mert hiszen abban az áll, hogy Izrael „egy nép”. Már pedig ez nem felel meg a valósnak.

Három pók beszélget

Három pók találkozik a napsütötte ablakpárkányon és beszélgetnek. Az egyik siralmas hangon így kezdte: „Hálomat abban a nyugodt tudatban szőtem a reform zsidó templom ajtajánál, hogy azt nem fogja senki elszakítani, mert az ajtót egyhamar nem nyitják ki. De egy szép napon jött a templomszolga és elakarította. Odavolt nehézmunkám eredménye.”

— „Akkor én már okosabb voltam — mondja a másik — én a rabbim könyvszekrényére fontam hálomat, de jött egy ismeretlen fiatal böcher, aki kíváncsiságból kinyitotta a szekrényt, hogy ott kutatgasson és odavolt minden munkám eredménye.”

— „Oh — mondja a harmadik — ugylátzik én voltam a legokosabb költetek. Én rögtön a cedokoh-perselyre fontam a hálomat és még sohasem zavartak munkámban.”

Megőrizte inkognitóját

Az egyszeri galiciai alyafi, ki amugy, apái módjára, kaffánosan, pajeszosan, strámlival utazgatott és mikor hazatért, felháborodva panasolta barátainak, hogy a vonatban a katonatisztek hogyan szidalmazták a zsidókat.

— És te mit szóltál ehhez? — kérdik barátai. Mire az alyafi indignálódva jegyzi meg:

— Én? Semmit! Megőriztem inkognitóm! (Ich hob mich nischt derkennen gegeben!)

Minek oda pénz, ahol a csoda is segít?

A rebbe elmondja a jesivában a midrást a kis Eszterről, akit Mordechaj, mint kitélt, elhagyott gyereket talált a város szélén. Sír a csecsemő, mert nagyon éhes volt. Erre csoda történt: Mordechajnak keble aótt és megszoptatta a csecsemőt. Hát ilyen bölcs és csodákat művelő hatalom az Ur!

Egy böchernek azonban ellenvéleménye volt: Rebbeleiben — mondja — ha az Ur olyan bölcs és hatalmas, akkor miért csúfult el egy olyan szép férfit, mint az a Mordechaj volt, miért nem tett inkább egy zacskó aranyat a csecsemő mellé, amiből Mordechaj elsőrangú dejtát fogadhatott volna?

Te csacsi, — felelte a rebbe, — Minek pénzt kiadni, ha el lehet az ügyet intézni csodával is!

Diktatura és demokrácia

— Diktatura az, amikor a kormány azt tesz, amit akar és a nép nem szólhat bele.

— Na és a demokrácia?

— Ott a nép beleszóllhat, de a kormány mégis csak azt tesz, amit akar.

RÖVID HIREK

NEW-YORK. Az amerikai zsidó földművesek 55. évi kongresszusán Gabriel Davidson elnök kijelentette, hogy dacára a gazdasági krízisnek a zsidó földművesek megmaradtak földjeiken. Több mint 17.000 zsidó ifjút helyeztek el a földműves szövetség az amerikai zsidó farmokon. Az utóbbi 17 évben 1350 zsidó család helyezkedett el az amerikai földművelésben. — Az amerikai zsidóság szervezetei bankettel rendezték Einstein Albert professzor tiszteletére, ahol résztvett La Guardia polgármester is. A polgármester a banketten tartott beszédében kijelentette, hogy Németország ellen folytatni fogják a bojkott-mozgalmat, amíg a nemzeti szocialista uralom össze nem omlik. — Albert Einstein a kiváló zsidó tudós, aki ezidőszent a Princeton (USA) egyetemen tanít, Newyorkból megbírást kapott, hogy az ott megtartandó Masaryk-ünnepségeken résztvegyen. Minthogy Einstein számára a newyorki utazás nem birt lehetőséggel, a következő tartalma levelet írt Thomas Copekhez, a Masaryk-bizottság elnökéhez: „Igen tisztelt Uram! Mint minden igaz európai, aki igazán ismeri az ünnepelt nevét, én is szívből köszöntöm Masaryk elnököt, ezt a rendkívül jelentékeny és szeretetreméltó államférfit, aki szásadunk politikai fejlődését oly kedvezően befolyásolta. A Masaryk elnök iránt érzett tiszteletem szervesen össze van nőve az a szimpátiával és megbecsüléssel, amelyet népe iránt érzek, amely ilyen nemes és kurtarúti egyéniséget választott vezetőjének. Személyes megjelenésben ugyan akadályozva vagyok, de szívből kívánom, hogy az ünnepély is abban a nemes és emelkedett szellemben folyjon le, amely Masaryk elnök teljesítményekben gazdag életét jellemzi. Einstein”.

JERUZSÁLEM. A zsidó ügyvédek szövetsége a fő-kormányzóhoz memorandumot nyújtott be, amelyben azt kéri, hogy mndazon bevándorlókat, akik illegálisan jöttek az országba és büntetésüket kitöltötték, bocsájták szabadon. Közöttük azokat is, akik éhség-sztrájkba léptek. Az ügyvédek kérésüket jogi alapon alaposan megaldozták. A High Commissioner a hét végére ígerte válaszáit.

BERLIN. Dr. Schacht, a német jegybank elnöke és gazdasági diktátor beszédet tartott Lipsében, amelyben kijelentette, hogy a nemzeti szocializmus diktatvái és nem minden zsidót akar megrövidíteni. Lippert, a berlini megbízott beszédében azt mondta, hogy a zsidók szabadon dolgozhatnak a gazdasági életben. Ezek a beszéd-részletek csak a külföld számára készített sajtóorgánumokban jelentek meg, a néci sajtó a tudósításokból teljesen kihagyta.

VARSÓ. A jesivák szervezete elhatározta, hogy a Rabbi Samuel Mohilever emlékére jesivát létesít, amelyet az elhunyt után „Beth Samuel”-nek fognak elnevezni, a nagy férfi emlékére. A jesiva megnyitása a mizrachi gondolat nagy előharcosának nevére, a nemzeti alapon álló vallásos zsidó körökben megalégedést keltett. — Az elmúlt héten Lengyelországból 1200 zsidó indult Palesztinába 600 Konstanzán és 600 Trieszten át.

SALONIKI. A zsidó hitközségek görögországi szövetsége legutóbbi ülésén elhatározta, hogy megszervezi a görög zsidóságot, a zsidó világkongresszuson való részvételre. A szövetség küldöttségét menesztett az Amerikan Jewish Congress vezetőségéhez, amellyel közölték határozatukat.

SAARBRÜCKEN. A Streicher által kezdtet és nagy erővel folytatott kampány, amely a saar vidéki zsidók ellen irányult, meghozza lassankint mérges gyümölcsét. Saarbrückenben és más városban is plakátokat ragasztanak fel a házak falára. A zsidó tülekre pedig zsidógyógy-lázó sorokat írnak. A Stürmernek főleg ezon számit, amely a saar vidéki zsidóságot ayalázza, nagy példányszámban terjesztik a lakosság körében. Az eddigi „német arcvonal” tagjait felhívják, hogy lépjenek be az SA és SS szervezetekbe. A felhívások az ismert antiszemita argumentumokkal dolgoznak.

RÓMA. A római grand rabbi elhunytával megfeszített rabbiszék beföltésére vonatkozólag illetékes helyen azt a hírt közlik, hogy a rabbistallumot egy előre nem töltik be. Felmerültek azonban eddig is a jelölték nevei, akik közül megemlítendő: Prato, Alexandria főrabija, dr. Artom, Firenze városának főrabija és Tripolisz híres főrabija, dr. Prof. Castelbolognesi.

— Itáliában nagy a hiány képesített rabbikban. Jelenleg négy nagy hitközség áll rabbi nélkül. A 12.000 tagu Róma, 6000 tagu Genua, 3800 tagu Florenc és 1000 tagu Pádua. A kisebb hitközségek közül VerCELLI és Reggie.

— Kiténtetés. Öfelsége a király Motzen Sámuel tollexportőrt és bőrgyárost, közgazdasági és közéleti tevékenysége elismeréséül a Pour la Mérite pentru Commercial și Industrial elsőosztályával tüntette ki. Motzen Sámuel kiténtetése alkalmából sokan üdvözölték.

Cérnazoknik, halszorosan erősítve: 4 pár Lei: 100.— Gross Ferencz harisnyagyárában, Brassó Kapu-u. 38.

— Házasságokat legnagyobb titoktartással és a legbiztosabb eredménnyel közvetít, a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIREA” iroda, Cluj, Regele Ferdinand 116. Telefon 142.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

A Cur Salom parcella tulajdonosok részéről több nyilatkozat és felhívás futott be lapunkhoz, amelyeket közölni is fogunk, de most úgy éreztük, hogy a kérdés megérdemli, hogy a közérdekekben behatóbban foglalkozzunk vele, következésképp számunkban részletesen visszatérünk erre a kérdésre.

Pályázati hirdetés

A sft. gheorghel (Sepsiszentgyörgy) izr. hitközség pályázatot hirdet metszői állásra: Pályázhatnak, akiknek 3 elismert rabbtól képesítésük van מנהל, בע"ק וב"ע"ת ש"ב, מודה. Menaker, bálkore, bálfile, sochetubodek, mohel.

A pályázatok, bizonyítványmásolatokkal, családi körülmények és kor megjelölésével beadhatók május hó 15. ig.

Az állás f. évi július 1-én elfoglalandó. Vasuti költséget csakis a meghívottaknak térítünk meg.

Fizetés megegyezés szerint.

Comunitatea izr. Sfântul Gheorghes

„CARMEN”

CIPŐT

husvétra családjának, legjobb kivitelben, legolcsóbban csakis, NIMBERGER-nél

CLUJ. Piața Unirii No. 28. (Hotel Central)

Óhajtja az influenzát elkerülni?

Használjon rendszeresen kellmes illatu

SZT.-LÁSZLÓ

fertőtlenítő szappant, megóvjja minden nemű járványos és fertőző betegségektől

Az erdélyi zsidóság legkedveltebb találkozóhelye Bucureștiben

KATZ orth. restaurant
BUCUREȘTI, Str. Carol 32. I. em.